

Mobkls mobaasbog fk j ib aslo kb Ao skbd psb s M oi jbk r Obmr ifhb Pilsbkfqb s lgr ig kf

Kako bi nam opisali svojo arhitekturno filozofijo?

Arhitektura kot mejna veda med naravoslovjem in tehniko ter družboslovjem in filozofijo nama daje neskončen nabor možnosti in področij, na katerih lahko delujeva, se izražava, tvoriva in se udejanjava.

Zavedava se in poudarjava, da je stavba zelo opazen poseg ne le v prostor, ampak tudi v področje vedenjskih izborov. Kot odgovor na ta izziv gradnja zagotavlja urbano sobivanje in simbiozo ljudi s premišljenimi in ustvarjalnimi strukturami in okoljem. Arhitekta vidiva kot enega iz skupine »ustvarjalcev identitete«, ki sodeluje pri vzpostavitvi občutka kraja, skupnosti, domovanja ali delovanja za ciljno skupino uporabnikov.

Ste si že od nekdaj želeli postati arhitektki, sploh glede na to, da se poznata in družita že od mladih let?

Najina skupna pot se je začela pri pevskem zboru Druge gimnazije v Mariboru in še danes naju dobra glasba olajša, popestri in navdihne pri oblikovanju. Glede na raznovrstnost in kakovost znanj, ki nama jih je dala naša srednja šola, sva to večplastnost in interdisciplinarnost na Tehnični univerzi v Gradcu lahko dodatno izpopolnili, nadgradili in našli stroko, ki združuje in prepleta umetnost in tehniko. Dovoljuje neskončno kreativnost, ki jo uokvirja s konkretnimi rešitvami in končno izvedbo ter uporabo.

V svojem poslanstvu izpostavljata čutni in čustveni vidik arhitekture.

Ne glede na velikost objekta se vsakemu posvetiva z enako veliko vnamo. Najino poslanstvo sprejemava z mislijo, da nosiva odgovornost za počutje uporabnikov prostorov, ki jih oblikujeva.

V vsakem projektu poskušava najti srž, bistvo, mu vdihniti dušo in življenje. Vsak nosi s seboj drugačne izzive in zgodbe, drugačno tematsko ozadje, na temelju katerega oblikujeva končno podobo.

Z visoke ravni čustev, ki jih integrirava v načrtovanje, izhaja najina predanost odličnosti. Tako ustvarjava edinstveno in za vsakega svoj uporabniško izkušnjo. Čustveni del izvira iz sanj o boljši, plemenitejši, bolj trajnostni, bolj navdihujoči arhitekturi, ki odraža nas in naše dožemanje okolice.

Vsakič, ko v fazi načrtovanja vdihneva življenje novemu objektu, nama to pomeni nov začetek. Najin proces ustvarjanja temelji na prepoznavanju izziva in močnem čustvenem ozadju. Čute in občutke poskušava vplesti v vsak projekt. To jim daje lastno identiteto, tako jim vdihneva življenje. Kakovostna izvedba in izpolnitev pričakovanj naročnika dobro

zasnovanega projekta je zadoščenje samo po sebi. Lepo nama je tudi, kadar širša javnost to prepozna.

Kaj bi izpostavili kot prepoznavni elementi zaščitni znak vajinega dela?

Najin biro je nastal na podlagi dolgoletnega prijateljstva. Vodijo ga timsko delo, spoštovanje in medsebojna ustvarjalna povezanost kot osnovne vrednote. Poimenovali sva ga po povezavi med arhitekturo (ARHI) in sintezo (TEZA) z željo po sinergiji med teoretičnim ozadjem naših idej in našimi oblikovanimi predlogi ter realizacijami.

Medsebojni odnos in podjetje gradiva na osnovnih temeljnih vrednotah zaupanja, spoštovanja in marljivosti. Temu dodajava kreativnost, dialog in željo po novem. Z veseljem prideva v službo in z najinim sobitjem ter sobivanjem ustvarjava dela, ki govorijo najino zgodbo.

Prostori se odpirajo, prelivajo drug v drugega, meje med posameznimi funkcionalnimi enotami se brišejo. Pri oblikovanju interierja so se ljudje začeli zavedati, da je treba v dom vnesti predvsem funkcionalnost in udobje. Nova estetika postaja čedalje manj vpadljiva in vse bolj udobna ter do uporabnika prijazna.

Kot zaščitni znak najinega dela bi rekla, da dajeva v ospredje človeka in njegove želje ter jih skozi oblikovanje poskušava uresničiti.

Kako se lotevata projekta – imata ustaljen način/vzorec, sploh glede na to, da ustvarjata v dvoje?

S projektom se vedno začneva ukvarjati tako, da najdeva njegovo miselno ozadje in ugotoviva logiko, funkcijo in obliko, različno za vsako posamezno okolje. Prizadevava si približati edinstvenost vsaki stranki in jo voditi skozi proces načrtovanja in gradnje s sooblikovanjem skozi njene želje, namene in potrebe. Množica teh izkušenj nama daje vpogled in sposobnost ustvarjanja sodobne arhitekture, ki je usklajena in diha z lokalnim okoljem.

Snovanje novih zamisli si deliva z iskanjem novih poti za uresničenje idej, z odzivi na družbene spremembe, s čutenji prostorskih zagat in zakonitosti.

Zavedava se, da kakovostni delovni procesi temeljijo na dobrih medsebojnih odnosih. Naše delo, snovanje in načrtovanje ter obujanje stavbe v življenje v procesu gradnje ni delo posameznika. Je interdisciplinarno timsko delo, usklajevanje in povezovanje delov v celoto, pri čemer je naloga arhitekta zadržati celostno sliko in s sodelovanjem vseh vpletenih ohraniti izraz grajene strukture in temeljnih misli iz idejnega ozadja.

Meniva, da je najpomembnejše v svojem delovanju in bivanju ohranjati harmonijo in biti v harmoniji z okolico.

Kje najraje ustvarjata in od kod črpata navdih?

Navdih črpava tako iz vizij prihodnosti kot tudi sledi preteklosti. Izraža se v čutenju, skupku zaznav iz okolja, odzivov na omejitve in na presegevanje omejitev. Najina osnovna naloga je graditi mostove med potrebami in pričakovanji strank ter poiskati najprimernejši koncept za njihovo izpolnjevanje. Nove vrednote ustvarjava tako s preoblikovanjem kot z novim oblikovanjem, vedno pa najprej raziščeva prostorske danosti in poiščeva tematsko idejno ozadje. Proces ustvarjalnosti tako temelji tudi na določenih omejitvah, prostorskih, finančnih in časovnih.

Če se ozreta na svoje delo in projekte, bi rekli, da so konsistentni, ali menite, da ste se v svojem arhitekturnem izrazu spremenili (in zakaj)?

Spremembe so vedno dobre, saj pomenijo napredek. Vsekakor se spreminjamo čez čas, učimo z vsakim novim projektom, nadgrajujemo in izpopolnjujemo.

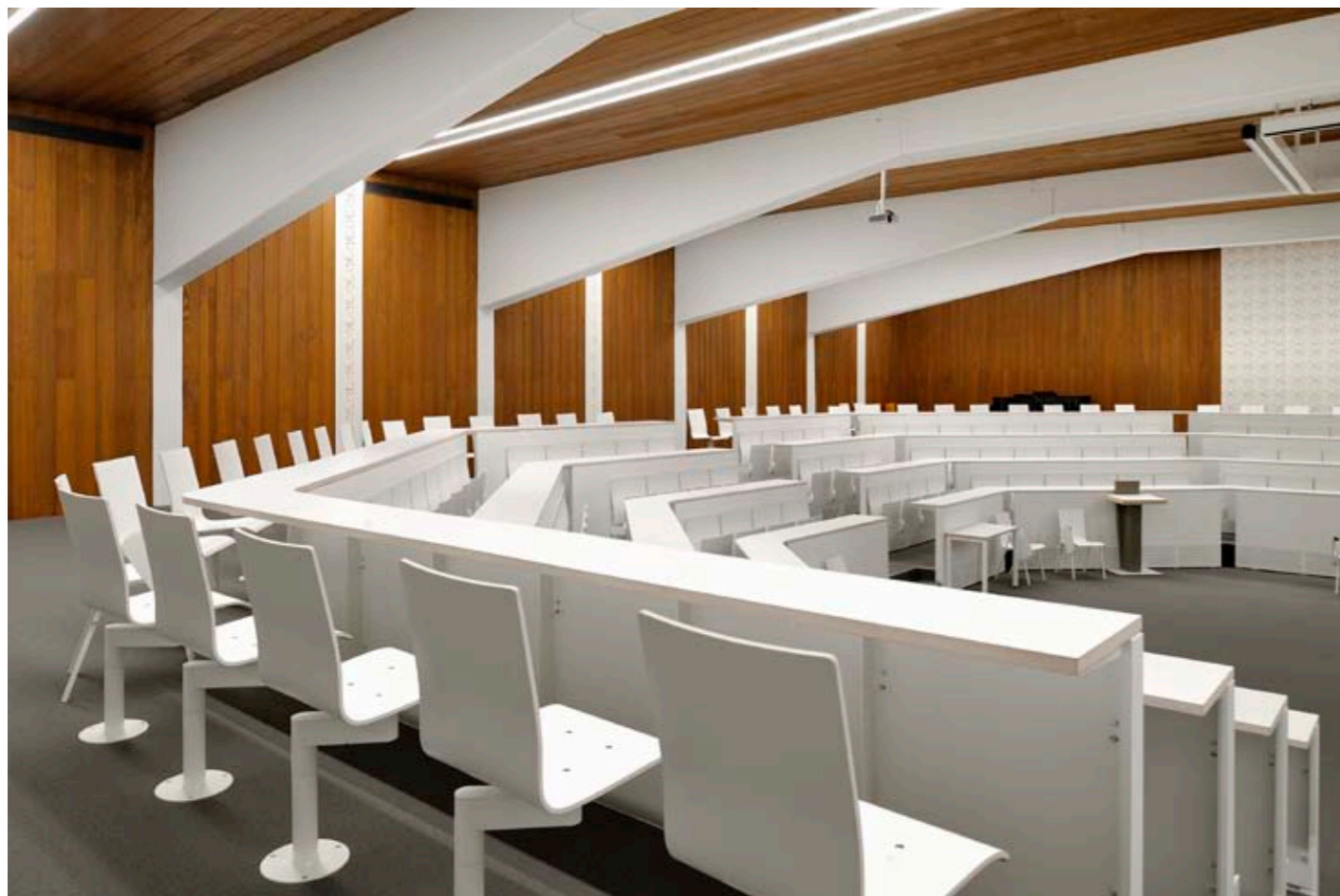
Ali obstaja moški in ženski princip arhitekture?

Vlogo žensk v arhitekturi vidiva predvsem z dodajanjem drugačnega in močnejšega čustvovanja, ki daje stavbam drugačen občutek, drugačno možnost uporabe.

Se pri svojem delu zgledujeta po kom oziroma oziroma kateri arhitekt/oblikovalec iz preteklosti je najbolj vplival na vaš arhitekturni izraz?

Slediva sodobna razmišljanja, izvedbe in principe v arhitekturi. Radi pogledava arhitekturni opus Manuelle Gautrand, Bjarke Ingelsa, Nerme Linsberger, Innocad arhitektov in mnogo drugih s svojiskim odzivom na ustvarjanje. Svoj odziv pa ustvarjava sami, z lastno medsebojno interakcijo.

Na pol zares, na pol za hec, a verjetno drži: Arhitezo poleg vaju in ekipe tako ali drugače sestavljata tudi vaši družini – obe imata

ob partnerjih še tri otroke! Kako vama uspe združiti kariero in funkcionirajoče zasebno življenje?

Najverjetneje se bodo vsi kolegi najine stroke strinjali z nama, da arhitekture ne delaš, temveč jo živiš.

Na tej točki priznava, da je arhitekturni poklic izrazito neprijazen do družin. Našli sva svoj način vodenja biroja in usklajevanja družinskega življenja. Arhitekturnih natečajev večinoma ne delava, saj puščajo le malo časa za družine zaradi nočnega dela in dela ob koncih tedna. Ljubezen do oblikovanja prostora prenašava vede in nevede na najine otroke. Obe sva materi treh otrok in imava družinsko življenje zelo prepleteno in soodvisno z zasebnim. Ni enostavno, prinaša pa mnogo veselja in zadovoljstva, predvsem pa naju izpolnjuje in ne dopušča površnosti ter lenobe.

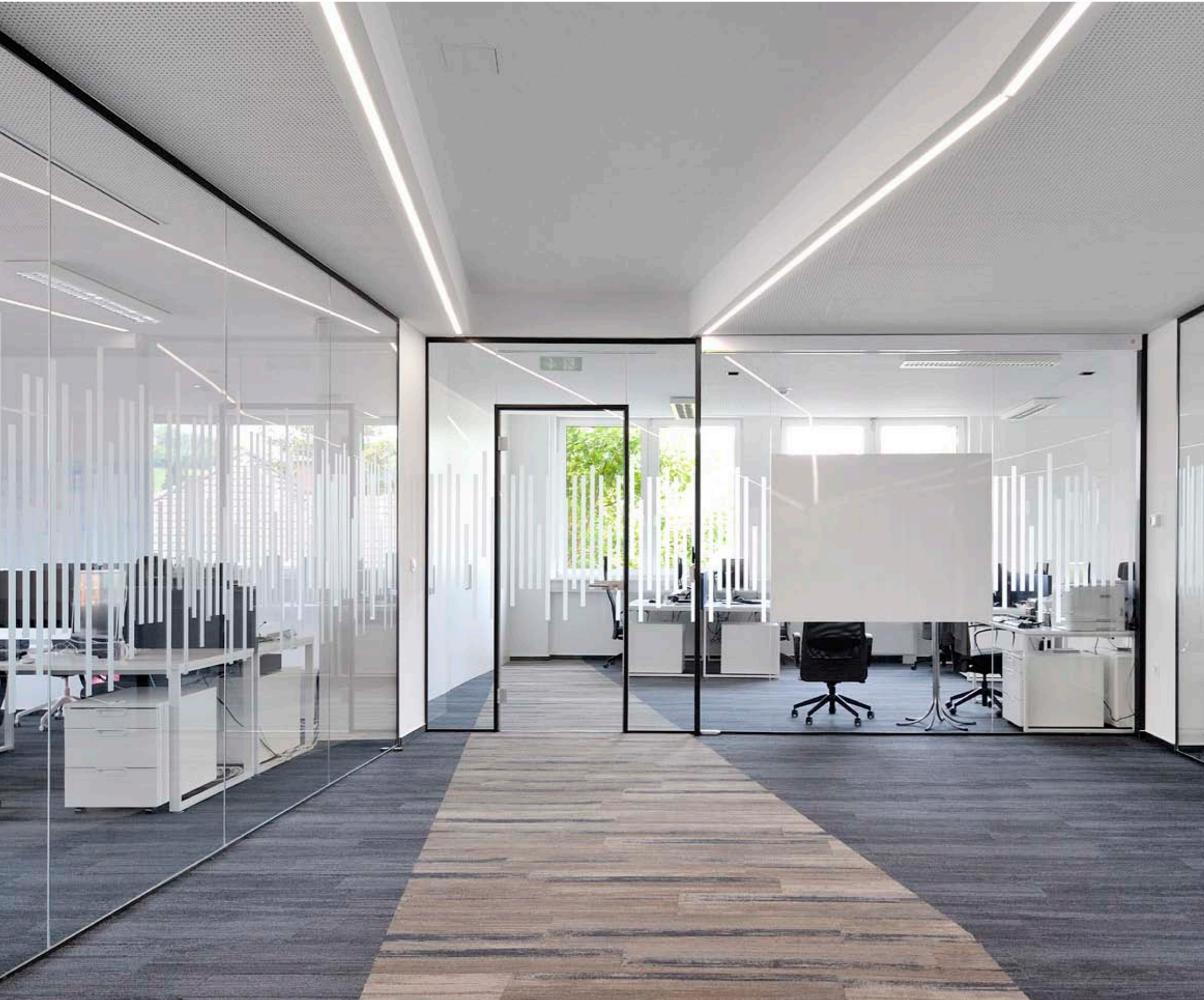
Stati z obema nogama trdno v resničnem življenju, okusiti izzive ponorelega sodobnega vsakdana in funkcionirati v gospodinjstvih s petimi člani verjetno tudi v poslovnem pogledu prinaša številne izkušnje in arhitekturne rešitve, ki jih naročniki cenijo?

Izvedbe načrtovanja se lotiva specifično za vsak projekt posebej. Vsaka zasnova, vsaka stavba, vsako idejno ozadje prinaša s seboj nove in drugačne izzive. Procesna načrtovanja nikoli ne prepuščava naključnemu toku, vedno začneva s prepoznavanjem dobrih in slabih

strani, poskuša odkriti pasti, še posebej pri rekonstrukcijah in prenovah jih je obilica. Najin zelo specifični vsakdanjik nama prinaša poleg izkušenj veliko zmožnost prilagajanja, izvedbe hitrih rešitev, sklepanja kompromisov in dialogov, ki jih poskuša delati, ne da se slabša kakovost rešitev ali projekta. Je pa življenje v tako številni družini z mnogo aktivnostmi večkrat metaforično povezano z večplastnostjo, ki jo kot arhitekti dajemo pri vsakodnevnem projektiranju.

Vajino karierno pot je gotovo zaznamoval tudi študij arhitekture v tujini, v Avstriji. Kaj vama je dala ta izkušnja, kako vas je definirala?

Med študijem arhitekture na Tehnični univerzi v Gradcu v Avstriji sva imeli priložnost spoznati ne samo novo kulturo in jezik, temveč tudi nove pristope. Okolje graške arhitekturne fakultete je naravnano izrazito mednarodno in interdisciplinarno, kar omogoča pridobitev tako umetniških, družboslovnih kot tudi tehniških znanj. Posebej je najin študij zaznamovala izredno mednarodna struktura profesorjev iz najrazličnejših delov sveta s širokim pogledom in naravnostjo k želji po podajanju znanja in kakovostnemu prenosu znanja na prihodnje generacije. Gostujoča predavanja odličnih posameznikov so nam omogočila poslušati Zaho Hadid, Kazuyo Sejima, Thom Mayna in še mnogo drugih arhitektov, kar nam je v času, ko je bil svetovni splet še v povojih, zelo mnogo pomenilo in nas posebej obogatilo. Po študiju

sva poskušali vzdrževati ta mednarodni duh in gledati zunaj okvirjev naše države. Leta 2005 s prvo mednarodno zmago Grand Prix na Mednarodnem bienalu mladih arhitektov pod okriljem UIA v Minsku v Belorusiji se je odprla tudi marsikatera nova pot. Znava ceniti lastno kulturo in identiteto, hkrati pa naju zelo veseli, notranje izpolnjuje in nadgrajuje sodelovanje tako z razvitejšimi kot tudi z nam bližjimi slovenskimi deželami. Naše sodelovanje sega od Istanbula do Kijeva in Minska. Ponosni sva, da sva mednarodno nagrajeni ne samo v zahodnih deželah, temveč tudi v vzhodnih, kar daje velik poklon najini širini. Najbolj oddaljeno gradbišče je bilo leta 2017 na Kitajskem, za paviljon mesta Maribor s krajinsko ureditvijo na razstavi Garden Expo 2018 Zhengzhou, za kar sva prejeli tudi priznanje mesta Zhengzhou v provinci Henan. Poskušava delovati tako na nacionalni kot mednarodni ravni, kar nama omogoča izvajanje različnih pristopov, razmišljanje zunaj okvirjev in spodbujanje inovativnih poti. Na izvajanju urbanistične delavnice v mestu Dnipro v Ukrajini leta 2018 sva poleg novih principov oblikovanja in drugačnega pogleda nanj pridobili tudi povezavo z arhitekti, s katerimi še danes sodelujeva.

V svojih projektih ustvarjaja edinstveno in za vsakega svojo uporabniško izkušnjo. Čute in občutke poskušava vplesti v vsak projekt. To jim daje lastno identiteto, s tem jim vdihneva življenje.

Kaj bi v smislu nasvetov na pot dali mladim arhitektom in arhitektkam v smislu »če bi takrat imela znanje in izkušnje, ki jih imam danes«?

Mladim arhitektkam in arhitektom, ki si želijo delovati aktivno in kreativno, bi svetovali, da brez obilice igrivih misli, resnega dela, veliko entuziazma in ogromno vloženeega časa ne bodo dosegli prav mnogo. Za uspešno obvladovanje in opravljanje tega poklica ne obstajata delovni čas in stikalo za izklop. Vedno si v procesu ustvarjanja, razmišljanja, iskanja novih načinov in pristopov.

Kako sta arhitektura in oblikovanje izdelkov medsebojno povezana? Ali je produktno oblikovanje enakovredno mikroarhitekturi?

Najpomembnejše pri oblikovanju tako arhitekture kot drugih izdelkov je poiskati navdih, mu slediti v procesu načrtovanja in ga preliti v

živo strukturo, stavbo, okolje, interier, zunanjo ureditev ali izdelek druge vrste.

Ta proces je enak za vse tipe oblikovanja.

Kakšna je vajina definicija pojma »kakovost dizajna«?

Najin cilj je zagotoviti dialog med posebnostmi različnih strani, prisluhniti željam, potrebam in jih umestiti v sodoben prostor, ki ni larparlartističen in formalističen, temveč čuti vsakega svojega uporabnika. Oblikovanje večjih javnih objektov zahteva hitro in kompetentno reševanje številnih nastajajočih specifičnih izzivov za učinkovito izpolnjevanje etičnega poslanstva in služenje družbi. Ta izziv nas je že mnogokrat pripeljal na višjo raven in še okrepil vero v naše sposobnosti.

Kaj bi svetovali tistim, ki se lotevajo gradnje ali prenove svojega doma?

Najpomembnejše je imeti jasne želje in to, da se na prenovo ali gradnjo gleda celostno. Delne rešitve vedno prinašajo kopico težav, nejasnosti, s seboj vlečejo kot domine dodatna vprašanja, dodatne dvome in posledično stroške. Kadar se snuje, je najbolje predvideti in zasnovati celoto, imeti celostno sliko o značaju prostora ali objekta. Izvaja pa se lahko po delih oz. fazno.

Kaj je pri sodobnem bivanjskem prostoru najpomembnejše in kaj se je spremenilo od časa naših staršev?

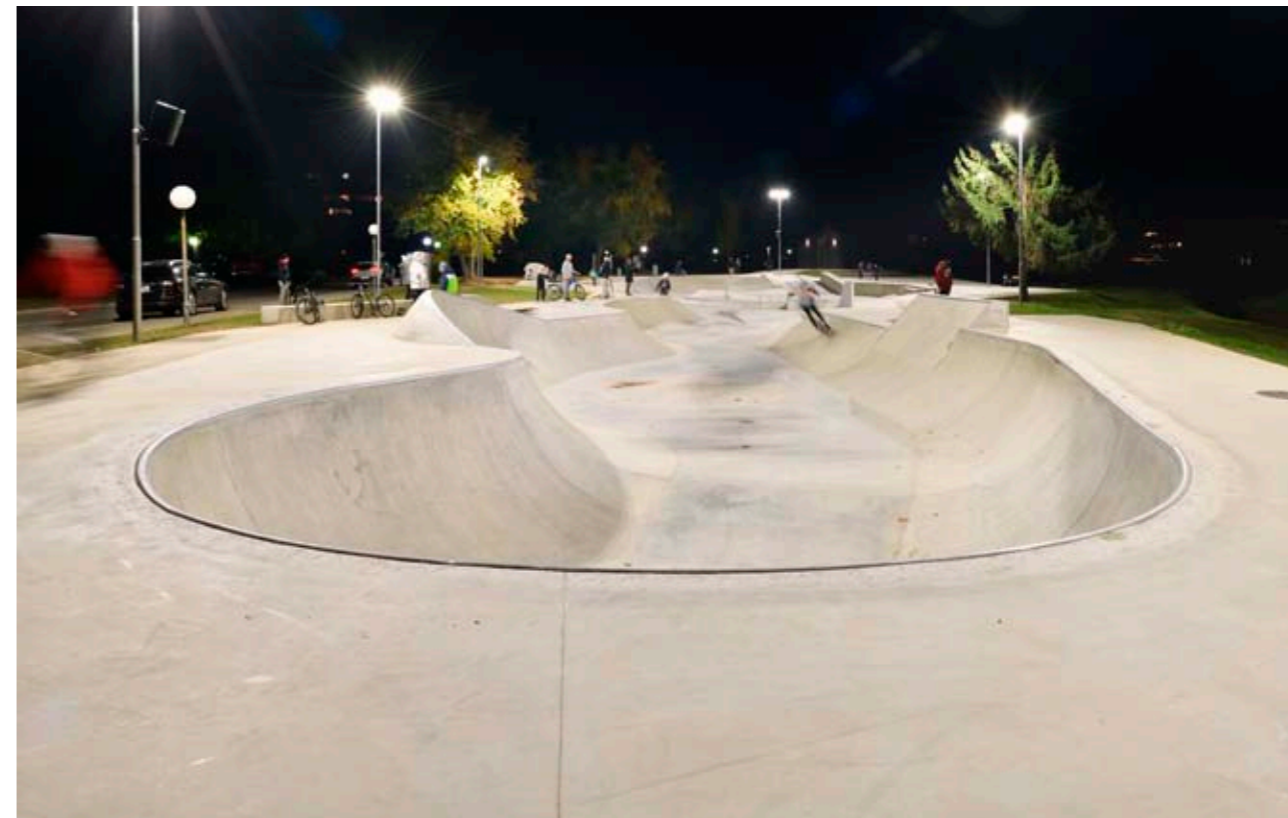
Arhitektura vedno kaže način bivanja in delovanja nekega časa. Sodoben bivanjski prostor se prilagaja in spreminja skladno z našim življenjskim slogom. Prostori se odpirajo, prelivajo drug v drugega, meje med posameznimi funkcionalnimi enotami se brišejo. Najsi bo to enoten prostor kuhinje z jedilnico in dnevno sobo, kar je zahteva skoraj vsakega naročnika sodobne individualne hiše, ali pa soba z zaskljkjeno kopalnico v sodobnih hotelskih sobah.

Na katero svoje delo sta najbolj ponosni?

Zelo dobro se zavedava, koliko dela, sebe, svojega delovnega in prostega časa vlagava v najin opus, zato sva ponosni na vsako delo, saj vsakega poskušava opraviti resno in z odličnostjo. Sva pa z več koncev prejeli največ arhitekturnih priznanj za najin objekt skateparka v Mariboru, športni objekt, ki je s svojo pojavnostjo spremenil in nadgradil celoten del mesta, ga ne le vsebinsko, temveč tudi psihološko dvignil in povezal iz degradiranega območja spalnega naselja v zeleni rekreativni pas mesta.

Katero pa je bilo največji izziv in zakaj?

Največji izziv nama je bila prenova kopaljšča Pristan v Mariboru. Šlo je za objekt iz leta 1971 v dokaj klavnem stanju, saj ni bil ustrezno vzdrževan. Zaradi omejenih finančnih zmo-

Za uspešno obvladovanje in opravljanje najinega poklica ne obstajata delovni čas in stikalo za izklop. Vedno si v procesu ustvarjanja, razmišljanja, iskanja novih načinov in pristopov.

žnosti in zahtev naročnika po parcialnem reševanju tako prostora kot težav, ki jih je ta prostor nosil s seboj, je prenova tega objekta pomenila ne le izziv, temveč dolgotrajno vztrajno resno delo, povezano z veliko težavami. Mnogo teh je nastalo zaradi prepletanja problematike dotrajanih posameznih sistemov, na kar nismo imeli vpliva. Pri reševanju je bilo zato potrebno zelo veliko tehničnega znanja, kompromisov, prepričevanja in predvsem vztrajanja pri celovitih rešitvah. Hkrati je bil objekt zelo medijsko izpostavljen, a osnovna problematika žal mnogokrat nepravilno oz. nekorektno prikazana.

Pri vsem tem sva poskušali ohraniti najino vezno nit, najino idejno ozadje, ki postavlja v ospredje vodo kot vezni idejni člen v celotnem oblikovanju prostora. Zdaj je prenova končana in objekt je zaživel svoje življenje. Uporabniki so zadovoljni, najina ideja je povežala prenovljen del v celoto.

Kateri trendi po vašem mnenju še posebej močno vplivajo na arhitekturo/oblikovanje današnjega časa?

Že nekaj časa je v ospredju glavni trend trajnostna gradnja, ki sledi splošnim usmeritvam do okolja prijaznega razvoja. Kaže se predvsem v uporabi razgradljivih materialov, naravnih materialov, z uporabo rastlin in drugih naravnih elementov. Sem se uvrščajo tudi oblikovanje ničenergijskih stavb, pasivna gradnja, vgradnja pametnih sistemov. Svetovna pandemija s covidom-19 je vsekakor tudi vplivala na oblikovanje interierja, saj so se ljudje začeli zavedati, da je treba v dom vnesti predvsem funkcionalnost in udobje. Nova estetika postaja čedalje manj vpadljiva in vse bolj udobna ter do uporabnika prijazna.

Kateri je glavni izziv sodobne arhitekture?

Spodbujanje inovativnih poti naju vodi k nenehnemu izzivu konceptov, povezanih z naravo prostora, hkrati pa se osredotočava na izkušnje in oprijemljive podrobnosti. V času, ko kakovost ni več samo v fizičnih lastnostih krajev, se moč arhitekture kaže tudi v pametni integraciji novih inteligentnih sistemov, ki se opira prav na te oprijemljive detajle, zaradi česar so visokotehnološki objekti tudi umetniška dela. Še naprej bova razmišljali o odnosih med kulturo, grajenim okoljem, strukturo, prostorom in funkcionalnostjo, sledili najino pot in se zavedali, da se dobro vrača z dobrim.